

maade rart at kunne kjøre hen til Amtsforvalteren og hæve sine Penge og saa rolig see paa de Ubehageligheder, som Yderne have, thi for Yderne falde Ubehagelighederne ikke bort; naar Yderne ikke betale i rette Tid, saa blive de ikke frie for Udpantning, men det er ganske rigtigt en stor Behagelighed for Præsten, at han bliver fri for Ubehageligheden. Jeg troer, man maa ønske Baandet mellem Præst og Menighed saa stærkt, at det ogsaa kan overvinde disse Smaa-ting, der saa faare ofte jevne sig i al Minde-lighed og paa en langt kempeligere Maade, end Tilfældet vilde blive, naar Statsklassen stod ligeoverfor Yderne. Jeg er ingenlunde blind for, hvad der kan tale for Forslaget, men paa den anden Side kan jeg dog paa ingen Maade overbevise mig om, at det er et rigtigt Forslag, og det foresligger desuden i en saa usfuldstændig Stikkelse, at jeg virkelig ikke troer, det bør vedtages; for mig staaer det, undskyld at jeg udtaler det, mere saaledes, at man har villet forberede Sagen, end saaledes, at man virkelig har kunnet mene gennem denne Paragraph i denne Lønningslov at føre Forandringen ud i Livet; thi vi vilde rigtignok komme i operor- dentlig stor Forlegenhed, naar vi skulde paa eengang modtage alle disse Naturalydelser rundt omkring i Landet; det kan være galt nok for Præsterne, men hvad skulde jeg gjøre med alt dette, naar jeg fik det ind? Det kunde ikke undgaaes, at der maatte træffes Bestemmelser med Hensyn til Afsløiningen og Omsetningen osv.; og det vilde blive et meget bethdeligt Til- fælde, man maatte have for Forvaltningen af al den Smaaredsel og hvad dermed staaer i For- bindelse; den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds og to Mænd kunde vir- kelig have fuldt op med den Forvaltning at gjøre, og det ikke alene i tre Aar.

Jeg kan ikke Andet end finde det meget lidet ønskeligt, naar enkelte Personligheder drages ind i Discussionen her. Maa det være mig, der i saa mange Aar har været Medlem af dette Thing, tilladt at tilføie et Par Ord med Hensyn til de mange Domme, der ere fældede. Man vil maastee kalde, hvad jeg agter at bemærke, en moralsk Prædiken, men er

der ikke dem, der undertiden holde Straffeprædikener! Nogle have en mere eller mindre moralisk Form for deres Udtalelser, Andre have denne straffende og vidende Form for deres Udtalelser — det maa man lade Enhver om efter hans Individualitet. Hvad jeg vil be- mærke er, at for mig staaer denne Sag altid som et stort Talerør, et stort Raaberør, hvori- gjennem der raabes ud i Folket, og at man derfor ikke kan være varsom nok med de Domme og de Udtalelser, der udgaae herfra. For mig har den Betragtning gjort sig gjæl- dende heri Livet, at det gaaer med Forsamlin- ger som med enkelte Menneſter; ofte er det, naar de sætte sig paa Dommerstædet, ikke Andre de domme, men de domme sig selv, ofte skeer det, at Menneſter og Forsamlinger alene ved at fælde Domme fælde en Dom over sig selv. Det er derfor naturligt, naar det Dunke paa- trænger sig mig, der, det tør jeg sige, er nok sammenvoget med vore Institutioner, at de Domme, der fældes i denne Sag, og som herfra lyde ud rundt omkring i Landet, maa være vel overvej- ede (Hør!), beſindige, retfærdige, milde Domme (Hør!), der kunne bestaae deres Prøve (Hør!), og det Hør, som de ærede Herrer raabe til hvad jeg siger, er mig et Beviis paa, at de ville lægge sig mine Ord paa Sinde.

Ordføreren: Jeg skal kun udtale, at, naar der, ikke af den ærede Minister — thi han kunde ikke ved sine Ord sigte til mig, — da han ikke har hørt, hvad jeg har sagt — men fra andre Sider er sigtet til, at jeg skulde have udtalt saadanne stærke Domme over Standen, saa maa jeg protestere derimod. Jeg har ikke udtalt nogensomhelst Dom over Stan- den; jeg har kun anført Exempler paa, hvad der kan skee, netop paa Grund af den Løn- ningsmaade, der nu eksisterer. Det er saa langt fra, at jeg har sagt, at hvad jeg anførte, gjaldt hele Standen, at jeg ikke engang har sagt, at det gjaldt en Fleerhed af den; men naar man har paastaet, at det, at Præsten modtager sin Løn af Menigheden, beſtyrker det gode Forhold mellem dem, saa har jeg ved mangfoldige Exempler paaviist, at det Modsatte virkelig er Tilfældet.